

■ ПРЫМІРЭННЕ

Боль тых, хто цудам выжыў

У кастрычніку мінулага года ў кантэксце праграмы вядомага германскага фонду “Памяць, адказнасць і будучыня” Беларуска фонд міру разам з Нацыянальным архівам пачалі ажыццяўляць міжнародны праект “Сацыяльная падтрымка людзям, якія выжылі ў спаленых беларускіх вёсках”.

Вядома, што ўжо каля тысячы беларусаў атрымала матэрыяльную дапамогу ад берлінскага дабрачыннага аб’яднання “Кантакты”. Вельмі важна і тое, што кожны наш суайчыннік, які тады толькі цудам ацалеў і выжыў у час жудаснай расправы, прачытае яшчэ і ліст сучаснага пакалення немцаў з прабачэннямі за здзікуствы сваіх продкаў.

Як вядома, за час вайны фашысты знішчылі ў Беларусі больш за 9 тысяч вёсак. У большасці – разам з людзьмі.

У адпаведнасці з інфармацыяй дакументальнага зборніка “Нямецка-фашысцкі генацыд на Беларусі (1941 – 1944)”, Мн., 1995 год, на Бялыніччыне былі знішчаны разам з насельніцтвам і адноўлены пасля Вялікай Айчыннай вайны 6 паселішчаў: вёскі Вугольшчына, Галоўчын, Заазер’е, Малинаўка, Пільшычы, Сныткі, з часткай насельніцтва і таксама адноўлены пасля вайны – 40 населеных пунктаў. Вёска Стэфанова стала сястрой сусветна вядомай Хатыні, а поўнаасцю спаленае немцамі Чырвонае Балотца так і не паўстала з папалішча пасля Перамогі.

Гісторыкі і архівісты сцвярджаюць, што ў Беларусі яшчэ не вызначана канчатковая колькасць знішчаных фашыстамі вёсак. На думку вядучага архівіста Нацыянальнага архіва Беларусі Вячаслава СЕЛЯМЕНЕВА, дакладна ўлічыць такія паселішчы – гэта вельмі складаная праца, і ён спадзяецца ў правядзенні такой удзячнай і вельмі матэрыяльнай справы на падтрымку матэрыяльных краязнаўцаў, гісторыкаў, на памяць саміх жыхароў спаленых вёсак.

Да слова сказаць, супрацоўнікі Нацыянальнага архіва Беларусі стварылі электронную базу “Беларускія вёскі, знішчаныя ў гады Вялікай Айчыннай вайны. 1941 – 1944 гг.”, дзе ўлічаны толькі 9085 такіх паселішчаў з гаротным ваенным лёсам. У тым ліку і 68 вёсак нашага раёна: 12 з іх былі спалены ў 1942 годзе, па 28 – у 1943 і 1944 гадах.

Упершыню немцы звярнулі ўвагу на мірнае беларускае насельніцтва, якое пацярпела ў гады Вялікай Айчыннай вайны ў выніку знішчэння іхніх паселішчаў, падчас рэалізацыі міжнароднага праекта “Павышэнне статусу выратаваных жыхароў спаленых беларускіх вёсак”. Дзякуючы яму, не толькі значна пашырылася ў свеце жудасная інфармацыя пра фашысцкі тэрор на акупіраванай Беларусі, але і сусветная, у тым ліку і нямецкая, супольнасць прызнала гэту катэгорыю ахвяр фашысцкага генацыду. І для многіх прадстаўнікоў сённяшняга пакалення германцаў аказанне маральнай падтрымкі, матэрыяльнай дапамогі ахвярам спаленых беларускіх вёсак набыло сэнс іх жыццёвай пазіцыі.

Адным з нешматлікіх ужо на Бялыніччыне чалавекам, які ў дзяцінстве перажыў трагедыю спалення фашыстамі роднай вёскі Забалоце, што ў Галоўчынскім сельсавеце, і цудам выратаваўся ад кулі карнікаў, з’яўляецца Фёдар СТАНКЕВІЧ, які зараз пражывае ў Доме-інтэрнаце для са-старэлых і інвалідаў.

Фёдар Іванавіч нарадзіўся ў Забалоцці ў 1931 годзе, быў сяроднім з траіх дзяцей сялянскай сям’і Івана Цімафеевіча і Таццяны Іванаўны Станкевічаў. Калі

фашысцкая Германія вераломна напала на Савецкі Саюз, Іван Цімафеевіч з братамі Піліпам і Трафімам адправіліся на фронт. Светлага і радаснага дня Перамогі дачкаўся толькі матрос Трафім Станкевіч.

Пра жудасны дзень расправы фашысцкіх карнікаў над жыхарамі Забалоцця помніць не толькі сама малалетняя

ахвяра генацыду Фёдар Станкевіч. Вядомы на Магілёўшчыне ўрач-анкалаг Міхаіл ЕРМАЧЭНКА (памёр у 2005 годзе), які нарадзіўся ў Забалоцці ў час Вялікай Айчыннай вайны змагаўся з фашыстамі ў складзе аднаго з бялыніцкіх партызанскіх атрадаў, у сваёй кнізе “Разныя судбы” падрабязна апісвае гэту трагедыю аднавяскоўцаў, што чорнай птушкай прыляцела ў хаты забалатчан у 1942 годзе, калі гітлераўцы спалілі са 109 сорок два дамы, люта помсцячыся за разгром свайго галоўчынскага гарнізона. У планах карнікаў было і знішчэнне жыхароў паселішча. Аднак гэтай чорнай справе перашкодзілі партызаны, якія падаспелі на выручку, і з недалёкага Беразоўскага лесу адкрылі па карніках дружны агонь.

– Дужа рослы фашыст схопіў мяне за плячо, – расказвае праз слёзы Фёдар Станкевіч. – Выцягнуў на вуліцу. Я пачаў прасіцца, каб не забіваў. Не ведаю чаму, але немец нешта злосна загеггетаў на сваёй мове і моцна штурхануў мяне ў высокую траву. Тады карнікі паспелі забіць каля дзесяці вясцоўцаў. А нас выратавалі партызаны.

Як адзначалася вышэй, па інфармацыі дакументальнага зборніка “Нямецка-фашысцкі генацыд на Беларусі (1941 – 1944)”, на Бялыніччыне ў час Вялікай Айчыннай вайны падвергліся спаленню 48 паселішчаў. Аднак гэта далёка не поўныя дадзеныя. Архівіст Вячаслаў Селяменёў канстатуе, што “больш-менш дакладная карціна мінулых падзей вядома па трох раёнах Беларусі: Смалявіцкім, Лагойскім і Верхнядзвінскім”.

Звернемся да аднаго архіўнага дакумента перыяду Вялікай Айчыннай вайны.

“На Цэнтральным фронце да 22. II. 1944 года прадаўжалася зацішша, – чытаем у “Справаздачы 35 партызанскага атрада за люты месяц 1944 года”, падпісанай камандзірам ПРАХАРЭНКАМ, камісарам САЛАМАЦІНЫМ, начальнікам штаба МАМОНАВЫМ. – Праціўнік выкарыстоўвае гэту перадашку для барацьбы з партызанамі. Блакіроўка, пачатая па сутнасці з 25. I. 44, асабліва ўзмацнілася да 15. II. 44. Праціўнік, сканцэнтраваны з суседніх гарнізонаў вакол лясоў да 62000 немцаў,

Фёдар Станкевіч (1931 года нараджэння) прыгадвае трагедыю спалення роднай вёскі Забалоце.

французаў, здраднікаў і паліцаеў, узброеных, апроч аўтаматаў, гарматамі, мінамётамі, танкамі, бронемашынамі, заняў вёскі Цяхцін, Каліноўка, Сярмяжанка, Бахань, Заполле, Макаўка, Сямікаўка, Аксенькавічы, Падзевічы (...). Прасоўваючыся наперад, праціўнік спальваў цэлыя вёскі (Белы Лог, Асоўцы, Мяжонка, Барсукі, Заграшэўе) і асобныя дамы мірных жыхароў, захопліваў грамадзянскае насельніцтва ў нямецкае рабства, расстрэльваў часткова на месцы, гвалтаваў жанчын і дзяўчат, забіраў жывёлу...”.

У свой час мне давялося сустрацца з жыхаром таксама спаленай фашыстамі ў ліпені 1943 года вёскі Барсукі Аляксеем ЗАБАРОНКАМ і запісаць яго ўспаміны.

“Было прыкладна 2 гадзіны дня, – прыгадваў ён тую жудасную расправу. – Я паліў цудам уцалелую лазеньку, калі год таму 18 сакавіка фашысты таксама палілі нашу вёску. Са мной былі малыдшы брат Віктар, яго сябры. Раптам чую стрэлы, выбухі. Дзеці кінуліся на вуліцу, там яны ўсе і палеглі. Васьмігадоваму брату асколкам міны перабіла абедзве рукі.

...Пасля таго, як сціхлі мінамёты, карнікі дабівалі параненых. Па брацкім паліцаі выпусцілі 13 куль – усю галоўку яму разбілі. Тады ад карнікаў загінулі два наццэаць аднавяскоўцаў, у ліку якіх былі брацік Віктар, трое маіх дзядзькоў.

Тых вясцоўцаў, якія засталіся ў жывых, паддуламі аўтаматаў павялі да хаты паліцэйскага. Паставілі ў рад насупраць кулямёта. Клацнуў затвор. Але чарга не прагрэмела. Нас адпусцілі.

Як мне жыць з гэтым горам і перажытым страхам? Не давадзі ты, Божа, паўтарэння такога няшчаснага лёсу!”.

Міхась КАРПЕЧАНКА.

АД РЭДАКЦЫІ

Куды звяртацца ахвярам спаленых фашыстамі беларускіх вёсак?

Міжнароднае грамадскае аб’яднанне “Узаемаразуменне”: 220116, праспект Дзяржынскага, 80, пам. 1Н, г. Мінск; тэлефоны: 80172286885, 2286875, E-mail: info@moov.by.

ГА “Беларускі фонд міру”, 220029, вул. Старажоўская, 5, г. Мінск.

E-mail: info@fondmira, сайт www.fondmira.by

■ ЗАКАНАДАЎСТВА

Фізічныя асобы плаціць не будуць

31 снежня 2016 года ўступіў у сілу новы Лясны кодэкс Рэспублікі Беларусь. Шмат пытанняў узнікла ў насельніцтва, у тым ліку і нашага раёна, наконт выкарыстання дароў прыроды: бясплатнымі яны застаюцца ці не?

Нагадаем, што новы Лясны кодэкс змяняе паўнамоцтвы па ўстанаўленні таксавага кошту. Да 31 снежня мінулага года ён зацвярджаўся мясцовымі распарадчымі і выканаўчымі органамі.

Цяпер жа таксы ўстанаўліваюцца пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 17 лістапада 2016 г. № 927 “Аб устанаўленні таксавага кошту за пабочнае лесавыкарыстанне і нарыхтоўку другасных лясных рэсурсаў, карыстанне ўчасткамі ляснога фонду ў культурна-аздараўленчых, турыстычных, іншых рэкрэацыйных і (або) спартыўна-масавых, фізкультурна-аздараўленчых, спартыўных, навука-даследчых і адукацыйных мэтах” і прывязаны да памеру базавай велічыні.

Згодна арт. 44 Ляснога кодэкса, **грамадзяне маюць права** свабодна знаходзіцца на тэрыторыі ляснога фонду і без дазвольных дакументаў, **бясплатна ажыццяўляць** для ўласных патрэб **збор дзікарослых ягад, грыбоў, плодоў, арэхаў і іншых (акрамя драўніны) лясных рэсурсаў**.

Пры гэтым **нарыхтоўку сокаў можна весці на ўчастках ляснога фонду, што для гэтых мэтаў вызначаны юрыдычнымі асобамі, якія вядуць лясную гаспадарку**, і іх структурнымі падраздзяленнямі (лясніцтвамі).

Інфармацыя аб месцы знаходжання такіх участкаў размешчана на афіцыйных сайтах гэтых юрыдычных асоб, у сродках масавай інфармацыі і інш.

Бясплатна, на падставе ляснога білета, грамадзяне таксама могуць размяшчаць вулі і пчальнікі, праводзіць касьбу травы, выпас жывёлы.

Плата за пабочнае лесавыкарыстанне і нарыхтоўку другасных лясных рэсурсаў прадугледжана толькі для юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрыемстваў.

Юлія КУДРАВЕЦ,
намеснік дырэктара лясгаса
па ідэалагічнай рабоце.

■ ВАША ПЫТАННЕ – НАШ АДКАЗ

Выплачвайце ўзносы своєчасова

“Зарэгістраваўся ў якасці індывідуальнага прадпрыемства. Падкажыце, як і ў якія тэрміны я павінен выплачваць абавязковыя ўзносы?”

Алег П.

На пытанне адказвае начальнік раённага аддзела МАУ ФСАН **Вялікіна ШУПО:**

— У адпаведнасці з п. 7 Палажэння аб выплаце абавязковых страхавых ўзносаў, ўзносаў на прафесійнае пенсійнае страхаванне і іншых плацяжоў у бюджэт дзяржаўнага пазабюджэтнага фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Беларусі, зацверджанага Указам Прэзідэнта ад 16 студзеня 2009 г. № 40 (са зменамі і дапаўненнямі), індывідуальныя прадпрыемствы, на-тарысы, адвакаты самастойна выплачваюць абавязковыя страхавыя ўзносы з дня пастаноўкі іх на ўлік у якасці плацельшчыкаў у органах Фонду.

Сума названых ўзносаў, належных да выплаты, вылічваецца з вызначанага імі даходу за мінулы год. Пры гэтым яна павінна быць не меншай за тую, што вылічана за названы перыяд з сумы рэзерваў мінімальнай зароботнай платы, устаноўленай і праіндэксаванай у адпаведнасці з заканадаўствам.

Месячная мінімальная зароботная плата, ад якой вылічваецца ўносы ў 2016 годзе, складае: са студзеня па май – 230 руб., чэрвень – 239 руб. 18 кап., з ліпеня па верасень – 239 руб. 48 кап., з кастрычніка па снежань – 239 руб. 42 кап.

Памер абавязковых страхавых ўзносаў – 35%. Выплаціць іх неабходна **да 1 сакавіка 2017 года**.

Абавязковыя страхавыя ўзносы і іншыя плацяжы ў ФСАН пералічваюцца на р/рахунак **№ 3602947010007** у ААТ “ААБ Беларусбанк”, г. Мінск. Код банка – **795**, атрымальнік плацяжу – Галоўнае ўпраўленне Мінфіна РБ, УНП 704703001, код плацяжу – **03512**.

Са сваімі пытаннямі можна звяртацца па адрасе: г. Бялынічы, вул. Савецкая, 27, або па тэлефонах: **51-826, 51-147, 51-076**.